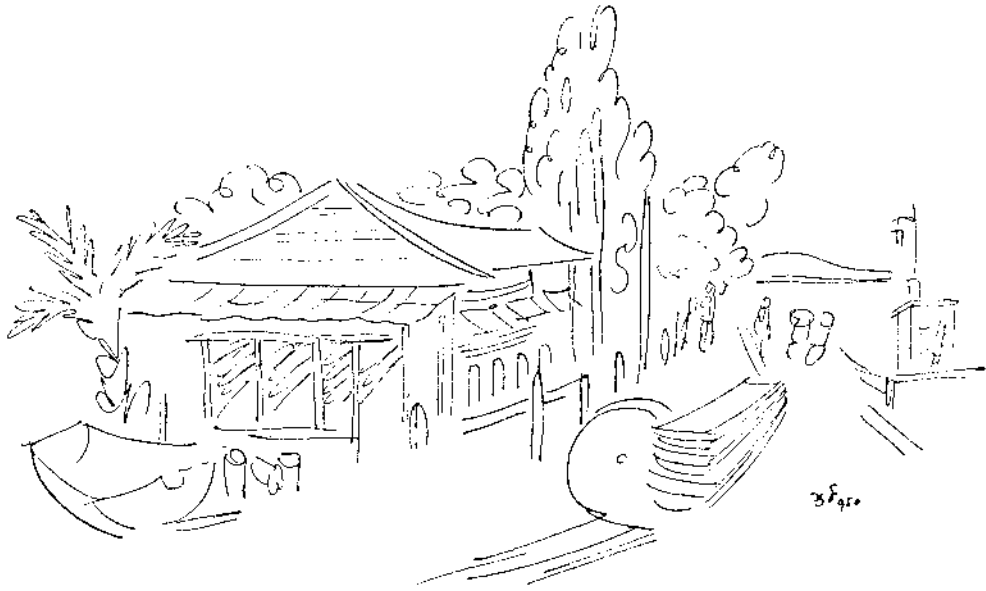

דייגים

מרדכי ניישטט

אחרי כוון לשבור רעבונם. וסופם שהיו חתרים לדיר רעבים כלעומת שיצאו זעייפס גם הם והרועים עמם. ועוד כבשה משרכת רגלית לקראת הטלה שהנחתה בדיר, רעגנים שחורים חזרו ונקשרו בדרום ובצפון מערב וסגרו את האופק. הישובים שמעבר לכנרת נעלמו, משל שקעו בכנרת, וגשם חזק ניתך.

ביחוד קשה היה מוג'האוויר לדייגים. לאחר עונת קיץ מוצלחת, שהיא, כרגיל, השקטה בעונות, ציפו לעונת חורף עשירה יותר. בעלי-דמיונות שבהם ראו בעיני רוחם והנה הם מעלים במכמרותיהם את כל דגת הכנרת. התכונה לקראת העונה מרובה היתה. החוכנו רשתות חדשות, וידיהן הזרירות של חברות הקיבוץ תיקנו את כל הרשתות הישנות. הכפילו את הקצב ונחפזו לסיים בנייתן של חמש סירות-דייג חדשות. נבדקו המנועים של סירות-המנוע. נצבעו מחדש הסירות הישנות. בישיבות ובאסיפות נידונה שאלת גיוסם של עובדים חדשים לעונה. נוסף על חבר הדייגים הותיקים.

וזיתה תקוה לשלל רב.

באמת לא הגשמים מנעו את הדייגים מצאת לדיג בלילות. אדרבה, ליל-גשמים יש שהוא יפה לדיג. במה דברים אמורים, אם אין הגשם מלווה רוח חזקה, המסעירה את הכנרת בגלים זועפים. בא הגשם בגפו, בלי סערה — יצאו יצאו לדוג. אז ילביש איש איש מן הדייגים בגדים רבים, עליונים על גבי תחתונים

טבת ושבת קשים היו. גשמים סוחפים כמעט ללא הפוגה. שמים קודרים. מועקה בלב. בשלהי שבט גברה המועקה. עוד חברי הקיבוץ מנסים להתאושש מתלאות המלחמה, ופגעי שמים באים עליהם. תחלתו של החורף דוקא שתונה היתה והתקלאים התנבאו לשנת בצורת. באו גשמים ראשונים, ופני הפלחים אורו. עכשיו מתברכים היו בזריותם שלהם ובזריותם של הטראקטורים החדשים. עד הגשמים כבר סיימו זריעת השדות. אך משכנסו הגשמים שוב לא פסקו אלא לימים ספורים בלבד ומיד באו גשמים חדשים, עזים מהם, סוהפים מהם. רוותה האדמה יתר על המידה. שלוליות של מים ניקזו בשדות ועמדה, נתליאכנו כולם משכו אמות מים והכנרת גאתה והלכה מיום ליום. ואחרי כל אלה הפתעת השלג ונזקי השלג למטעים. עדרי הצאן עמדו בדיר, למורת רוחם של רועים. ניזונים משיירים אחרונים של חציר-בר, שנקצר בשדות גטושים, ומי פסלתו של המטבח. אך פסקו הגשמים לשעה קלה, מיד היו הרועים מאיצים בעדרים לצאת אל הגבעות הסמוכות. הצאן בוססו בבוץ, מתנהלים בכבדות, עד שהגיעו לגבעות והרוכות. כל צמחית-אשתקד שעל הגבעות נשרפה במכוון בידי החבלנים, שבאו לפרק את המוקשים הטמונים פה ושם בשבילים ובמעברים לאורך קו הגבול הארוכים, הגבעות היו חשופות. זעיר שם זעיר שם בצבץ עשב דק כנוצת-אפרוח יתומה. היו הכבשים מתרוצצים בגעיה ופעיה, תרים

לפרוש מכמורת. עתים נענתה להם הכנרת בראשיתו של לילה עד חצות ועתים — לפנות בוקר מראש האשמורה השלישית ועד שהפציע אור הבוקר. אלא שבסופו של דבר היה שללם כועס ותקלותיהם מרובות.

ב.

משוכנס אדר רבתה השלוה. השמים התבהרו מאופק אל אופק. עשב השדה החל צומח מעלה מעלה. מדרונות הגולן הקרחים החלו מתכסים כסות ירקרקת, מרגיעה. והיה גזון הירוק מתחרה בגזון התכלת. לאחר הצהריים פסקה רוח דרומית. גלי התוף העששניים, שאינם פוסקים מהתדפק אל התוף אלא שעה ארוכה לאחר שוך הסערה, עוד התיוו רמיסי בדולח על הדייגים השקיעים בהכנות ליציאתם. כנראה, יהיה לילה שקט. וכיון שאותו לילה, הממשמש ובא, ליל ראש־חודש היה, כלומר — לילה שכולו חושך ואין בו אלא מולד של ירח, התכוננו הדייגים ליציאה מוקדמת מיד עם ערב היום. ציד הטירות, הנקרא בלשון שגורה „סרדין“ — נעשה רק בלילות חושך, אם בסופו של חודש־העברים, שבו עולה הירח במאוחר וראשיתו של הלילה חושך גמור. אם בלילות ראשונים של חודש, שבהם הירח שוקע במוקדם וסופו של הלילה חושך גמור. וכך יש להם לדייגים עונה קבועה של שכועים ומחצה בכל ארבעה שבועות. מכ־כ ימים בערך לחודש ועד ל־א ימים ראשונים של החודש הבא.

דייגים אחדים גררו הימה את הסירות שעמדו בחוף. הדייג אשר על סירת־המנוע יצק דלק לבית־קיבולו של המנוע וניסה להניעו. אחד נשא על כתפו מצבר־שמל והכניסו לאחת הסירות, ואחר טיפל בסבלנות בתיקון מנורת „לופס“ גדולה. שתי חברות עמדו ליד רשת ה„סוקולבה“ הארוכה, שהייתה תלויה על גבי העמודים שלאורך שפת־הים ובדקו מחדש אם תוקנה כדבעי.

ישראלִיק, — פנתה האחת אל הדייג שעמד בקרבת מקום, — את החורים הגדולים כבר תיקנו. ונדמה לי שגם „גרזשים“ ואפילו „חצאי־גרזשים“ לא תמצא ברשת.

ישראלִיק לא השיב. פרש למחצן־הדיג ומיד חזר ועוד שלושה דייגים עמו. הם התחילו מקפלים את הרשת ומעמסים אותה על גבי הקרונות.

כשעה לפני שקיעת השמש סיימו הכנותיהם. גלי החוף גברו משום־מה. באין רוח:

— יוצאים?

— כנראה, יוצאים. נראה בעוד שעה.

— ניפגש בתר־האוכל בעוד שעה ונראה.

אפלה קלה עטפה את הרי סבריה. ומיד נקשרו

ועליונים על גבי עליונים, ועל העליונים מכנס־גשם ומעיל־גשם וכוּבע־גשם. וסוף שכולם נראים כדמויות מסורבלות שלא מעלמא הדין. וכבדי תבונה ורועפי צעד ירדו אל הסירות ושתוקים יפליגו אל האפלה הכחובה. המעירה צמרמורת. לליל דיג קשה.

ואילו הפעם סערה הכנרת ימים על ימים. הן בשעה שהגשם ניתך והן בשעת הפוגה בין גשם לגשם. רוח דרומית־מערבית עזה נשבה וגלים אדירים התרוממו בועם אל התוף. אוי לה לרוגית שתיקלע בצפונה של הכנרת בשעה של סערה דרומית! גלים רתבים כמלא רוחבו של הים מטלטלים אותה כקליפת־אגוז. סננה שתיגרף ותנופץ אל החוף הרדוד של בטיחה. בערב, בשוך הים מנעפו כלשהו, דומה שהוא נרגע והולך לקראת הלילה. יצאו ותיקי דייגים, מבלי שנדברו, אל שפת הים, עולים על קצה־המזח ומאבצים חושיהם לנחש מה מזג־האוויר צפוי בשעות הקרובות, ואם יש טעם להתכונן להפגזה. עומדים הם ומכוונים פניהם דרומה ומערבה, צופים באורות המנצנצים שמי עבר לים, בוהנים את העננים ואת כיוון הגלים. וקול־טיב בבחירתהם את ריחו המיוחד של ערב הירפי עז. לא, אין כל סיכוי ליציאה. „גו, חלאס, לא יוצאים.“ ומיד מתפורים מי להשכבת הילדים. מי לחדר־הקריאה לעיין בעתון או לחדר־המגורים להתכנס אל מטתו. בין גשם לגשם היו ימים בהירים, אלא שגם בימים אלה רגזה הכנרת. כיון שפסקו הרוחות מן הים התחילו מנשבות רוחות המדבר, מכירים הם המתושבים שלמרגלות הרי עבר־הירדן חדש־חורף שלהם מה טיבם: חצים ימים שרוח דרומית־מערבית מנשבת, וחצים ימים שרוח צפנית־מזרחית פורעת חיבה. ומיעוט שבמיעוט ימים יפים ובהירים, שאוירם שקוף להפליא וחום־ם ממוזג. אוי לנו, הרי זו רוח מזרחית של חורף, שקוראים לה „שרקיה“! ישמרנו האלוהים ממנה, שפגיעתה רעה ואין בה לא תועלת ולא הנאה. אבק מדברי חודר לכל סדק שבבית ולכל קמט ושקע. שעשה הבורא בפניו של אדם, השפתיים נסדקות. הגרין ניהר, ריסי העיניים מתמלאים אבק פורה ודומה כאילו הוכו בשחין. ולא זו בלבד, אין לך „שרקיה“ שאין נזק בצדה. עצים נעקרים, ודלתות נעקקות כציף ריהן. או גגית פה מועפים כנוצה זו. כל שתיל רך של ירק, אם שובר־רוח סוכך עליו, יבול באבו ולא יוציא את פריחתו.

אמרנו: טבת ושבת קשים היו לדייגים, ואף־על־פי־כן לא אמרנו, שטמנו ידם בצלחת ולא הפליגו לים כל אותו הזמן, כי עמדו על משמרתם לשמיר לרוחות מצויות ושאינן מצויות, וביקשו לכוון את השעה שלא להתחיצה. אך החל הים להירגע מסערה דרומית, ובעוד „שרקיה“, מבוששת לבוא, נחפזו ויצאו לים

מלהירדם. שחפים מותרים העופו בעל לסירות.
צריחותיהם היו דופות לקול צהוק משובש.

— שחפים הופיעו, סימן שיש סרדינים.

— שוב אתה מנחש. לא פעם נתבדית אתה. והסי-
מנים שלך.

— ודאי שיש סרדינים. השאלה היא אם נכניס
אותם לרשת.

— דייג בעל נסיון מדבר על השלל רק כשהוא
מונה בסירתו.

— רפי אתה תמיד לנחש ולהתערב על השלל.

— הנח לרפי! לאחר שעזב את הקיבוץ — אינו
מעניין אותי.

— עויבתו של דייג ותיק כמו רפי לא תישכח
במהרה. זהו פצע שאינו מגליד.

— זה נכון, העדרו מורגש. אך את הופעתו בא-
סיפה הכללית, כשנידונה שאלת עויבתו, לא אסלח
לו. לטעון, שהוא עוזב את הקיבוץ משום שהדיג
הכזיב! חוצפה, והלא כל איש באספה ידע את הסיבה
האמיתית.

— לדעתי, נהרסו עצביו במלחמה. עשר שנות
דיג בלילות, ואחר-כך מלחמה, תותחים בעל הראש,
מצור והרגשת של בדידות, ועכשיו — אם תרים את
ראשך לעבר ההרים — תראה אותם שוב, את האוי-
ביותם. כל מה שהיה היה; אך בפני הסיכוי המ-
איים הזה לא עמד, קם ועזב. לא מהדיג התאכזב
אלא מהחיים הקשים של ישוב-ספר.

נשתתקו לרגע. איש לא רצה לדבר במלחמה.
הסירות, שחתרו סמוך לחוף, חצו ביל קריהגבול
וגתקרכו אל העמדות של חיל-המשמר הסיני. גברה
הערנות. העינים נתאמצו לבלוש בחוף. אורות בודדים
הבליחו. היה הרגש, שמישהו עוקב בהשדנות אחר
תנועתה של שיירת הדייגים השלושה.

לא יצאו עשרה רגעים והשיירה קרבה למקום
הדיג. לפי קרהקיע וצורת-החוף שעלתה מן האפלה
הכירו את המקום. הרי בקרבת-מקום עמדת הבטון
הגדולה, שהוקמה בימי המלחמה, וממולה מקום-הדיג
העשיר בסרדינים בעונה זו.

סירת-המנוע נעצרה. המנוע כובה. סרטורו מב-
ריח את הדגים.

— שמור ממכה!

— קחו משוטים!

בכוח המשיכה נתלכדו הסירות זו ליד זו והיו
כעין רפסודה אחת. מיד הודלק אור-החשמל על סירת
ה"ברקה". סירת המנוע הטילה עוגן.

— לילה טוב לכם! קרא הדייג אשר על סירת
המנוע אל חבריו בנעימה קנטרנית, ככיכול, שהרי
סיים את תפקידו ואין הוא משתתף בעצם עבודת

צללים כבדים יותר, איש לא הבחין כיצד ירד הלילה.
מנורת חשמל שפכה אור חזק על פני המזח
וסביבתו. תריסר דייגים טרחו זה בכה וזה בכה. שיר-
רה בת ארבע סירות-דיג עמדה להפליג, נחמיה, מן
הותיקים שבדייגים, התקין את מנורות-הלובס, שאחת
מתן היא בעלת 4000 נר, על חרטומה של סירת-הלוב-
סים נקבעו מסגרות ברזל עגולות, שגזקרו מן הסירה
לחוף. נחמיה ואחד מן העולים החדשים התקינו
את הלובסים בתוך המסגרות. נחמיה חזר וברק אם
כל חפץ ומכשיר, שהוא עלול להיזקק לו, נמצא במי-
קומו בתוך הסירה.

— עלו על הסירות!

סירת-הלובסים היתה ראשונה להיקשר אל סירת-
המנוע. אל זו הראשונה נקשרה הסירה המכונה
"ברקה". זו הסירה בעלת הסיפון הגבוה והשטוח.
שהיא כעין רפסודה בחלקה העליון, על ה"ברקה"
בונתה רשת ה"סוקולבה". מנורת חשמל תלויה על
גבי מן גבוה, הפיצה אור מסביב. ה"ברקה" היא ה"מר"
בו החברותי של קבוצת ה"סוקולובה".

— חיים וישראלים! — פנה אפרים, האחראי
לקבוצת ה"סוקולבה", לשני דייגים ותיקים — אתם
הפרשו את הרשת. אתה, חיים, בצד הפקקים. יש-
ראליק — בצד העופרת. בשעת התחירה תהיו "משו-
רים" ימניים. יענקל, אתה "משוט" שמאלי. יצחק,
אתה כרגיל, ליד המנוף החשמלי. שים לב להוראות
יאל תירדם לפני הזמן, את ארגו האוכל הבאתם.
הבריא?

— נו, מה חשבת? את ארגו האוכל נשכח? לא
היה ולא יהיה! — מודרני ישראליק לענות — ואם
כילנו נשכח — אז פרץ ודאי לא ישכח. סמוך עליו!
היא כבר בדק את הארגו.

— כמה חכלים מוכנים? שואל אפרים.

— כמאה מטר, יספיק.

— זרוק את הבל-הקשירה אל סירת ההיבלה!
האחרונה בשיירה היתה סירה פשוטה, בלי סיפון
וכלי ספסלים, שלתוכה מכניסים את השלל.

— אפשר להדליק את המנוע — אומר אפרים, —
תיזהרו שלא להתנגש.

קול סרטור של מנוע פילח את דממת הלילה.
זוהי הטיירה. סירת-המנוע פרצה קדימה ואחריה נגררו
שלוש הסירות, הכיוון היה צפונה.

אורות המשק החלו נעלמים. קול משק המים הנד-
קים מפני הסירה עלה בנתח ולא נתבטל מפני קול
סרטורו הצורם של המנוע. על סיפונה של ה"ברקה" ישבו
שמונת הדייגים, מכונסים בתוך עצמם, מנורת החשמל
כובתה. אורותיה של טבריה הבליחו במערב. האפלה
התחילה טרביקה תנומה לעפעפעים. אך הצינה הפריעה

משום שערביו של דייג עוברים עליו בעבורה. הייתי רוצה לעבוד פעם שנה אחת בימים ולא כלילות ולחוש את טעם המנוחה בערב פנוי.

— מה השעה בעצם?

— בין שמונה לעשר בדיוק!

— עכשיו בערך משכיבים את ילדי כיתה א' —

אימר אפרים ומכוון בלבו לבנו הקטן.

— עכשיו מתחילה האספה הכללית — קובע אחר.

— מה? שוב אסיפה באמצע השבוע?

— איכפת לך? בין כך לא בשבילך.

— מה אתם אומרים על האסיפה האחרונה?

שלמה ביקש חופשה ממושכת.

— נו, מה אתה חושב, קשה לו לרווק מזדקן

בקיבוץ. רוצה הוא לנסות את מזלו במקום אחר.

— שלמה קטור לקיבוץ בכל נפשו. ויותר מזה

הוא קטור למקום. לנזק, אחרת הית מבקש מזמן

חופשה ממושכת או עוזב את הקיבוץ.

— לאחר כשלונו האחרון עם רבקה'לי מהנער

העובר גשבר הבחור... אפשר להבין את מצבו.

— מה החליטו באסיפה?

— נותנים לו חופשה, אבל רק שלושה חדשים.

עכשיו עליו להספיק בשלושה חדשים מה שלא הספיק

בעשר שנים...

— הקיבוץ מתאכזר לפעמים למיטב חבריו.

— לפעמים הקיבוץ מתאכזר, ולפעמים הגורל

מתאכזר.

— ולפעמים — שניהם יחד...

פרץ, הרווק שבדייגים הותיקים, עמד מן הצד

ולא התערב בשיחה.

— טוב לו לשלמה שהוא מסגר ואין לו עונה

בוערת, שנמשכת כמעט שנה שלמה, — פלס לבסוף.

נשתחררה דממה קלה, לא נעימה. אפרים הוא

שהצו להמשיך בשיחה.

— יש רווק שהוא דייג ואינו מתפנה לעסוק

לעצמו. אך הדייגים בעלי המשפחה — כלום קל

להם? אחת-עשרה שנה של עבודה כלילות ברוב

חדשי השנה — מה זה אומר? מתי אתה מספיק

לראות את הילדים? והאשה... וכמה תסבכות נוצרי

בחי המשפחה של הדייגים? כמה זה, לא פשוט.

— כן, יש געגועים לאשה ויש געגועי האשה...

החבל "זיפה".

— חבל שהדייג אינו מקבל שני גלגוליים

לפתות — מוסיף אפרים.

— אה, בלי פילוסופיות. אפרים, מי הכריח אותך

או אותי להיות לדייגים, בעצמנו בחרנו ורד.

שוב נשתתקו, דומה שהשיחה הגיעה לקצה.

אחדים עצמו עינים, שכבו נישדל-אניגים.

הדיג, הוא אסף את שמיכותיו, פרש מהן על קרקעית הסירה, ליד המנוע, ובשתתח.

עתה הגיע תורה של סירת-הלוכסים להפליג הלאה מכאן ולמצוא את מקום ריכוז הדגים. נחמיה הדליק את שגי הלוכסים הגדולים. לאסילאט עשה את מלאכתו, תוך בריכות פנימי רב, אור מסנור פרץ מסביב. הים היה חלק ורוגע, אורות מקבילים גדלקו בתוך חלקת המים. נחמיה רמז לדייג אשר אחרו והם תפסו את המשוטים, הוא עצמו תפס את המשוט השמאלי, רגע קט לא ראה כלום מסביבו מחמת האור החזק של הלוכסים. הוא הפך את ראשו, מיצמץ בעיניו ובחן את הכיוון.

— קח אל האורות של גינוסר! — סייע לו אפרים.

— יחד! קרא נחמיה לבן-רוגו בסירה, שני משור טיב כבדים החלו חיתרים במים בקצב שווה. הסירה נותקה ממקומה כשאור הלוכסים מאיר את הנתיב לפניו.

הסירה התרחקה משאר הדייגים, התחילה נתפרדה על מנת להתחבר לאחר שעה, פעם בפעם פסקו מהתירה. נחמיה היה ניגש אל חרטום הסירה והיה מסתכל במים במקום שהאירו הלוכסים, שהם שהויה ולא ראה דבר, רק דגיגי סממנים נגררו כמהופר נסיכ אחר האור העז.

— הלאה, קצת יותר ימינה! הנה קצת למשוט

קרא נחמיה לבן-רוגו.

התרו הלאה ושוב נעצרו, ושוב בחן נחמיה את המקום. נחמיה כבר ראה בחוש, שאין לצפות לשלל רב הלילה. לעולם אין אתה יודע אורחם ורבעם של הדגים הללו, חמיד הם מפתיעים את המנוסים שבדייגים, הרי לך לילה שקט ואפל בעיצומה של עונה — ואין דגים.

לאחר כמה בדיקות ובחינות ראו דגיגים בכמות ניכרת, האור החזק משכם, מכל עבר הופיעו והיו מסתחררים בסתרחורת עליהם, כאותם מסמרים קטנטנים הנדבקים למגנט חזק.

זהו, כאן המקום — אמר נחמיה. — הוצא את המשוטים.

ג

הדייגים של ה"ברקה" עקבו אחרי האור הנודר לכאן ולכאן, ומהם שגילו סימני עצבנות בשל דילוגיו הרבים, כאילו נרמזו שאין לצפות לשלל, אך הנה הוא משתהה ונעצר, מעתה יש להמתין כשעה עד שיתרכזו הדגים, וייתן האית מסירת-הלוכסים, הציתו סיגירות, רוח קלה ספחה על פניהם.

— כבר יש ריח של אביב על הים, — פתח

מישהו כמשיח עם עצמו.

— ערב נעים, בחיי, אהב אני את הערב, אולי

שני קצות החבל, שהיה מושחל בתוך טבעות ברזל אשר בצד התחתון של הרשת, הוא צד העופרת. את הצד האחר, צד הפקקים, אספו ארבעה דייגים בידיהם. קילוחי מים דקים ניגרו מן הרשת שנמשכה מן הים. בגדיהם של הדייגים נרטבו. ככל שהוסיפו למשוך, כבדה העבודה. אסור היה לפגר במשיית צד הפקקים לעומת המנוף המושה את צד העופרת בכוחו הקצוב.

הגיע זמנה של סירת-הלוכסים לצאת ממעגל הרשת שנסגרה בו. נחמיה ועוזרו החלו חותרים החוצה והצליחו להעביר את סירתם מעל פני הרשת מבלי שנתקלה בחבל העליון או בפקקים. ומיד התחילו חותרים חזרה לאטם כשהם מלווים מבחוץ את מעגל הרשת הקטן והולך. באור הלוכסים נראו לעיניהם הדגים הקטנים, ספוזים ומרצדים ושוחים בנהת לכל כיוון שאפשר כבלי לחוש עדיין בגורדינם. כל רגע שעבר הקטין את מעגל המים החפשי. עתה דומה היה, שחלחלה אחוזה את הדגים, כביכול הרגישו, שאין כאן שעשועי-אור סתם באישון לילה.

— אני נותן המשים! — קרא נחמיה לעבר הדייגים. פירושו של דבר, שלל שמשקלו חמשים קילוגרם.

— מה? לא יותר?

מעגל הרשת נצטמצם, ועכשיו הבחין נחמיה בדגים בבהירות יתרה. הביט במים כתגר זה הבא לשום שויה של סחורה שבידו.

— אני נותן 70—80! — הוסיף נחמיה.

— חמדו-ללה, — כבר הוסיף.

— תוסיף עוד?

המתיחות גברה משניה לשניה. לפתע גבר האור על ה"ברקה". סירת-הלוכסים ניגשה קרוב. סירת ההובלה קרבה אף היא ועמדה בקו מקביל מול סירת ה"ברקה". תחבל של קורה עופרת כבר נאסף כולו על ידי המנוף. המנוף נעצר. כמה זוגות עינים הטילו כבטים סקרניים ותוהים בבדל הרשת שעודו במים. קו העופרת היה על ה"ברקה". את אחריתו של צד הפקקים אסף אליו טוביה לתוך סירת ההובלה. בין שתי הסירות, שעמדו זו מול זו, היה שקרשת גדול נתון בתוך הים. זוהי בבתי-עינה של הרשת כולה. בה נמצא הסלל. מתוך שקרשת עולה קול רחש רב. מאות דייגים מפרכסים ומשרבבים ראשיהם מתוך המים. דומה המקום ליורה רותחת. רחש של תחנונים ופחד ואבדן עולה מן הקלחת המרושתת. מסתבר שנתמיה צדק. שבעים עד שמונים קילור גרם לכל היותר העלתה ה"זריקה".

— תנו את ה"קצ'ר"! — קרא אפרים.

גבי, חבר הקיבוץ החדש, דייג טירון שנצטרף

— רשת! — נשמע לפתע קולו החזק של נחמיה מעבר סירת-הלוכסים.

מיד נייערו כולם וקמו על רגליהם. טוביה, אחד הדייגים הצעירים, קפץ לתוך סירת ההובלה, שעמדה ליד ה"ברקה".

— איש איש למקומו! משוטים! טוביה, שים לב להוראות! — זירזו אפרים את כולם.

ארבעת דייגים תפסו משוטי ה"ברקה". קצה חבל, הקשור לרשת, נמסר לטוביה והוא קשרו אל הרטוב סירת-ההובלה, הדייגים חתרו לעבר סירת-הלוכסים. משהתקרבו כדי מאה וחמישים מטר, עמדו לפרוש את הרשת.

— השלך עוגן! — קרא אפרים לטוביה.

— עוגן! ענה לו טוביה לשם אישור שעשה ושמע.

סירת ההובלה נעצרה במקומה מאחר שהיתה קשורה לעוגן. תחבל, שחיבר אותה אל ה"ברקה", הותר.

— הורידו רשת! — אמר אפרים.

חיים, שעמד בירכתי הסירה, החל מוריד בוזיות את קצה הרשת בצד הפקקים. באמצעיתה של ה"ברקה" עמד ישראליק ושלשל את הצד האחר, את צד העופרת. הרשת צללה למים כמסך דקיק בין שניהם. קטעים קטעים נעלמה בעומק הים מתוך אישה קלה. — משוט שמאלי — חלש! משוט ימני — חזק יותר! — קרא אפרים.

ה"ברקה" הקיפה את סירת הלוכסים בחצי גירן עגולה. הרשת נפרשת והולכת בוזיות רבה. אפרים הטיל מבט לאחוריו. לעבר סירת ההובלה שהתרחקה. טביעת עינו אמרה לו שמרבית הרשת כבר במים ועדיין לא נשלם חצי הגורן.

— חופש! — צעק לטוביה.

— חופש! — ענה טוביה לשם אישור. קפץ בוזיות והחל מתיר ומוריד הימה את שארית החבל אשר לרשת. בזאת הוזזה הרשת קדימה וסירת ה"ברקה" יכלה להשלים את מלוא הגורן מסביב לאור. אך לא לפני שקצה האחר של הרשת יגיע לסצהו הראשון אשר ליד סירת-ההובלה.

כעבור רבע שעה נסגר המעגל הגדול, אשר היקפו כאורך הרשת, 170 מטר. כל הרשת היתה במיב. סירת ה"ברקה" קרבה אל סירת ההובלה. טוביה התיר את החבל של קצה הרשת הראשון ומסר לדייגים אשר ב"ברקה". שני קצות החבל נכרכו בוזיות על גבי גלגלי המנוף החשמלי. המתיחות גברה.

— מנוף! — קרא אפרים.

מיד חובר זרם החשמל מן המצפרים והמנוף החל לפעול. הוא טרטר בטרטור חרישי ואסף את

בזן הסירה הקטנה. שהיתה דומה יותר למאורת בעלי חיים מאשר למקום־משכן, ולו גם ארעי לאדם. הוצתו סיגריות. נתברר, ללא הפתעה יתרה, שיש בקבוקי קוניאק קטנים. מיד פתחו בלגימה קלה. לחימום הגוף, כמובן. אחדים חלצו את מגפי הגומי ונתכסו בשמיכות.

— כך לישון לא התרגלתי ולא אתרגל אף פעם — הפטיר לפתע גבי, הדיג הצעיר מן הקיבוץ החדש. — איך אתם יכולים ככה עשר שנים?

הערה כגון זו מפי דיג צעיר, שעוד לא למד להתחזק משום כדבעי, חזקה שלא תישמע כשתיקה. — אוהו! מי אתה שכזה שלא נוח לך? — פרץ ישראלִיק בזעם כמעט.

— שמע, „צוציק“ שכמותך — אמר חיים — עדיין לא נתנסית בכלום וכבר אתה רוטן. נו, זה כבר לא יהיה ריג זמן רב.

— מה? לא נוח לך כאן? — שאל אפרים במין נעימה של הפגוע פגיעה אישית. — ולנו זה כמעט שיא של נוחיות...

— הנח, אפרים! אל תרצה לפניו ותן לישון — רטן מישור.

— כדאי ידע, מה יש? אז היינו יוצאים לים זה, שתי סירות כבין עשרות סירות של ערבים, שהיו מצוטפות במקום הזה ליד קורסי, הערבים הפריעי לנו להתבכלו לנו. השלל היה מועט. אז לא יכולת לשכב ולהתנמנם קצת בלילה, אם לא עמדנו על המשמר — נגנבו הרשתות. ועכשיו — חכנרת כולה שלנו, ובמקום שנים־עשר דייגים, שסחבו את הרשת והוציאו את נשמתם, יש מנוף, ויש חשמל, ושיטה חדשה של דיג־אורות, אשר אנו פיתחנו.

— והאוכל עכשיו לא כמו אז — שיסעו פרץ. — ועכשיו אתה יכול לנוח ממש ולקרוא עתון — ממשיך אפרים — והעיקר, עוד נשפר את התנאים. הכנסות הענף באפשרות זאת.

רמזו הדייגים זה לזה בגיחוך על אפרים, שאינו מחכיץ כל שעת־כושר של השפת מוסר והסברה.

— כן, כן, גבי — שיסע ישראלִיק את אפרים. — עוד מעט גביא לך מזון על קפיצים לתוך הסירה ומנוף מיוחד במקום „הקציר“, אז תהיה „מבסוט“! — עוד מעט יהיו בקיבוצים יותר מכונות מאשר חברים ותיקים, אמר פרץ.

— ואת האורות מתסלים, השבוע מכרו עוד זוג פירות, זמנים חדשים הגיעו, הגיפ מנשל את הפרד, כל ההובלה בחצר — בגיפ, הובלת התוצרת מגן הירק — בגיפ או בטרקטור קטן, ושוב אין צורך כמין „כושית“ או „חרמונה“ הבעטת וקורעת את הרשתות בכל שבוע.

זה עתה לקואופרטיב הדיג, אחזב את מלאכת הוצאת הדיגים מן שֶׁ־הרשת, הנעשית במין שֶׁ־רשת קטן הנתון על מסגרת ברזל ורשת־עץ ארוכה מחוברת אליו, כעין מלכודת־פרפרים גדולה. הוא נטל את הקציר, בלשון הדייגים, הטילו לתוך המים ושלח בו את הדיגים מן הרשת. תחילה ניגרו קילוחי מים דקים, על בסיס הקציר נראתה שכבה עבה של מאות דייגים מפרפרים. שני דייגים אחרים עזרו לו להסוך את הקציר המלא לתוך סירת ההובלה.

— פעם אחת 25 ק"ג — אמר גבי, ושיקע את הקציר שנית. רק שלוש פעמים עשה כן ולא הוסיף. כשמונים קילוגרם סרדינים נשפכו על קרקעיתה של סירת ההובלה.

— זריקה „זיפתית“ — אמר פרץ.

— גם זו לטובה. לפנות בוקר יהיה יותר — ענה לעומתו ישראלִיק.

— נסדר את הרשת ונתסוף שינה — אמר אפרים, ומיד החלו שני דייגים מכאן ושנים מכאן מתקנים את הרשת לזריקה שניה, אלה מושכים את קצה העופרת לאחור, לעבר הרטום הסירה, ואלו מושכים קדימה את צד הפקקים, ונמצאת הרשת נמתחת ביניהם ומחישרת מקיפוליה וסיבוכיה. לבסוף נמצא גל עופרת מזה וגל פקקים מזה והרשת מונחת בסדר נכון, ערוכה לפרישתה מחדש.

ד

סירת־הלוכסים הפליגה מהם והלאה לתור אחרי מקום אחר, משובח יותר, של ריכוז דגים, שוב גברה הצינה, תנומה דבקה בעינים, אידות הישובים שמסביב לכנרת כבו ברובם.

— איפה נאכל הלילה, על הסיפון או בפנים? — בפנים, בפנים! קר! — נשמעו קולות.

מיד הורד המכסה שעל הפתח המרובע שבקצה הסיפון. מזורת חשמל הועלתה בפנים, בתוך בטן הסירה, אחד אחד שילשלו עצמם וזחלו דרך הפתח הצר אל בטן הסירה, ובדוחק קבעו להם מושב על קרקעיתה. לארגו האוכל נתפנה מקום מכובד באמצע, אור החשמל סינור את העינים, אך מהרה נתרגלו גם באי־נוחיות זו, ופתחו בסעודה.

פרץ לא ויתר על החזקה שבידו להיות המחלק את המנות. הוא חילק בהגיגות וריכוז פנימי רב, בזריזות אקרבאטית הגישו את האוכל אל פיהם בתוך הדוחק, מרחו להם במרגרינה, ובצלחת ניתנה מנת בשר, דג מטוגן, ביצים שלוקות, שתו קפה מתוק וקייתו כעוגה, שוקולדה וחפוזים, אכלו בתיאבון ובכוחות רבה.

עתה נשתפר מצב הרוח, חום נעים היה בתוך

— רשת! — קול הצעקה בדממת הליל כמו הפתיע את אפרים. הקול קרע את טור מחשבותיו המשונוות.

— קומי, קומי! — קרא לחוף פתח הסיפון — יש כבר ריכוז דגים מסביב לאור! מנומנמים ומפזזים החלי הדייגים משהילים עצמם בעד הפתח הצד ועולים על הסיפון.

מששלו את הרשת בשלישית היה בתוך סירת-ההבללה למעלה מחצי טון סרדינים. שלל לא רב ביותר בעונה זו. אך בשעה שסירת המוטור גררה את השיירה לאורך החוף בדרך חזרה, נראתה שלוח של רצון בפני הדייגים. אור חיוור של טרם-בוקר הפציע ועלה מעל הרי הגולן. תחילה הוארו הרי סבריה ומיד פשטה נהרה רבה על הכנרת.

חיילים סורים עמדו על החוף סמוך לעמדותיהם וליוו בכבט סקרני את השיירה הבוטחת. לא יצאו רגעים כספר ונגלתה חירשת האקליפטוסים הארוכה שכצפון למשק.

— חבל רק שהגייסים אינם מטילים גללים ואין מהם זבל.

— וגם את הצאן רוצים למכור. החברים אינם רוצים לעבוד בענפים „מלוכלכים“ אולי מפני שאי אפשר לצאת למרעה בגיפ קטן...

— נו, די לדבר. תנו לישון. אחרים נמנמו והדמכבר. אחרים חיטטו והעלי ערניים בנידומם. הושלך הס. לא יצאה שעה קלה יגדלמו כילם.

אפרים כיבה את האור ויצא בוחילה התוצה. ישוב על הספון ראה את סירת-הלוכסים, שעמדה על מקומה. גל של אויר קר טפח על פניו. שפשף את ידיו זה בזה והוסיף להסתכל. שביב אור גדלק, הכתב וכבה כהר אי שם על החוף הסורי. אפרים חזר ונזכר פגיעות שנפגע הקיבוץ במלחמה. יש רצון עז לחיים נוחים קצת יותר. אך המלחמה החזירה את הקיבוץ שנים רבות אחורנית. נו, והדייג? חיים של כתיחות. של דבקות. הייתי אומר. כן, גם של סיפוק. זה לא יבין. כיח סמיר בכנרת והיא קושרת ומרתקת אותך בכעבותות...

